

บทที่ 4 ผลการวิจัย

1. การทดสอบวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกในดินในผักอินทรีย์

ดำเนินงานทดสอบร่วมกับ นายพะแบน จำญูเลิศวัฒนะกุล เกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ ซึ่งก่อนเริ่มดำเนินงานทดสอบได้เตรียมปุ๋ยหมักคลุกชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกในดินโดยใช้อัตราส่วนชีวภัณฑ์ลดปริมาณอาซินิก 10 ลิตร/ปุ๋ยหมัก 100 กิโลกรัม (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 การเตรียมปุ๋ยหมักผสมสารชีวภัณฑ์ลดโลหะหนักอาซินิก

จากการเก็บดินไปวิเคราะห์ปริมาณโลหะหนักก่อนเริ่มดำเนินงานทดสอบ พบดินมีปริมาณโลหะหนัก 11.23 มิลลิกรัม/กิโลกรัม ซึ่งจากประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติค่ามาตรฐานปริมาณโลหะหนักอาซินิกในดิน คือ 3.9 มิลลิกรัม/กิโลกรัม (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2547) และค่ามาตรฐานปริมาณโลหะหนักอาซินิกในพืช คือ 2 มิลลิกรัม/กิโลกรัม (กระทรวงสาธารณสุข, 2529)

ผลการทดสอบในกะหล่ำปลีรูปหัวใจอินทรีย์พบว่ากรรมวิธีที่ 6 ผิดพันสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร /น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน ทำให้ปริมาณอาซินิกมีค่าลดลงมากที่สุดร้อยละ 2.67 เมื่อเปรียบเทียบกับดินก่อนปลูก สำหรับในรากพืช และต้นพืช ปริมาณอาซินิกมีปริมาณต่ำกว่าค่ามาตรฐาน (ตารางที่ 1, ภาพที่ 2 และ 3)

ภาพที่ 2 ต้นกล้ากะหล่ำปลีหัวไวเจอันทรี อายุ 25 วัน

ภาพที่ 3 การเตรียมแปลงปลูก และการปลูกกะหล่ำปลีหัวใจอินทรีย์

ตารางที่ 1 ปริมาณโลหะหนักอาซินิกที่พบในดิน รากและต้นกะหล่ำปลีหัวใจอินทรีย์

กรรมวิธี	ปริมาณอาซินิก (มก./กก.)		
	ดิน	ราก	ต้น
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	13.01(+15.85)	0.33	<0.025
2. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก	15.34 (+36.60)	0.17	<0.025
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	11.26 (+0.27)	0.23	Not Detected
4. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก	19.46 (+73.28)	0.067	Not Detected
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	19.62(+74.71)	0.19	Not Detected
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	10.93 (-2.67)	0.16	Not Detected

ปริมาณผลผลิตของกะหล่ำปลีรูปหัวใจอินทรีย์ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กรรมวิธีที่ 6 การฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร ต่อ น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน มีปริมาณน้ำหนักรากก่อนตัดแต่งมากที่สุด คือ 38.3 และ 32.5 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 12 ตารางเมตร ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับแปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร) (ตารางที่ 2, ภาพที่ 4 และ 5)

ตารางที่ 2 น้ำหนักผลผลิตก่อนและหลังตัดแต่งของกะหล่ำปลีหัวใจอินทรีย์

กรรมวิธี	น้ำหนักผลผลิต (กก.)	
	น้ำหนักก่อนตัดแต่ง	น้ำหนักหลังตัดแต่ง
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	37.6	30.1
2. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	36.9	31.7
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและอีตพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	34.6	32.1
4. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	37.1	30.5
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและอีตพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	37.3	31.9
6. อีตพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	38.3	32.5

ภาพที่ 4 เก็บเกี่ยวกะหล่ำปลีหัวใจอินทรีย์

ภาพที่ 5 กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวกะหล่ำปลีรูปหัวใจอินทรีย์

ผลการทดสอบครั้งที่ 2 ในไฮดรอลิกแดงอินทรีย์พบว่า กรรมวิธีที่ 5 ไรด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกและนิตพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน ทำให้ปริมาณอาซินิกในดินมีปริมาณลดลงมากที่สุดร้อยละ 49.24 เมื่อเปรียบเทียบกับดินหลังการปลูกกะหล่ำปลีหัวใจอินทรีย์ สำหรับในรากพืช และดินพืช ยังพบปริมาณอาซินิกแต่มีปริมาณต่ำกว่าค่ามาตรฐาน (ตารางที่ 3, ภาพที่ 6 และ 7)

ภาพที่ 6 ต้นกล้าไฮดรอลิกแดงอินทรีย์ อายุ 20 วัน

ภาพที่ 7 การเตรียมแปลงปลูก และการปลูกไ้คลล์แดงอินทรีย์

ตารางที่ 3 ปริมาณโลหะหนักอาซีนิกที่พบในดิน รากและต้นไ้คลล์แดงอินทรีย์

กรรมวิธี	ปริมาณอาซีนิก (มก/กก.)		
	ดิน	ราก	ต้น
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	11.28 (-13.29)	0.23	0.098
2. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	14.06 (-8.34)	0.19	0.064
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	10.11 (-10.21)	0.24	0.051

กรรมวิธี	ปริมาณอาชินิก (มก/กก.)		
	ดิน	ราก	ต้น
4.โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก	15.59 (-19.89)	0.27	0.071
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	9.96 (-49.24)	0.22	0.050
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	8.88 (-18.76)	0.30	0.071

ปริมาณผลผลิตของโอ๊คลิฟแดงอินทรีย์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กรรมวิธีที่ 4 การโรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก มีปริมาณน้ำหนักรากก่อนและหลังตัดแต่งมากที่สุด 11.80 และ 8.30 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 12 ตารางเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับแปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร) (ตารางที่ 4, ภาพที่ 8 และ 9)

ตารางที่ 4 น้ำหนักผลผลิตก่อนและหลังตัดแต่งของโอ๊คลิฟแดงอินทรีย์

กรรมวิธี	น้ำหนักผลผลิต(กก.)	
	ก่อนตัดแต่ง	หลังตัดแต่ง
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	10.30	7.00
2. ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก	11.00	5.50
3. ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	10.80	6.80
4. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก	11.80	8.30
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	11.30	7.50
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาชินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	11.10	6.80

ภาพที่ 8 การเก็บเกี่ยวไอคิฟแดงอินทรีย์

ภาพที่ 9 กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวไอคิฟแดงอินทรีย์

ผลการทดสอบครั้งที่ 3 ในผักกาดขาวตั้งอินทรีย์พบว่า กรรมวิธีที่ 3 การรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน ทำให้ปริมาณอาซินิกในดินมีปริมาณลดลงมากที่สุดร้อยละ 13.75 เมื่อเปรียบเทียบกับดินหลังการปลูกไอคิฟแดงอินทรีย์ สำหรับในรากพืชและต้นพืช ยังพบปริมาณอาซินิกแต่มีปริมาณต่ำกว่าค่ามาตรฐาน(ตารางที่ 5, ภาพที่ 10 และ 11)

ภาพที่ 10 ต้นกล้าผักกาดขวางตุงอินทรีย์ อายุ 18 วัน

ภาพที่ 11 การเตรียมแปลงปลูก และการปลูกผักกาดขวางตุงอินทรีย์

ตารางที่ 5 ปริมาณโลหะหนักอาซีนิกที่พบในดิน รากและต้นผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์

กรรมวิธี	ปริมาณอาซีนิก (มก./กก.)		
	ดิน	ราก	ต้น
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	10.06 (-10.82)	0.32	<0.025
2. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	14.35 (-2.06)	0.18	<0.025
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	8.72 (-13.75)	0.27	<0.025
4. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	13.75 (-11.80)	0.25	<0.025
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	9.21 (-7.53)	0.19	<0.025
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	8.69 (-2.14)	0.25	<0.025

ปริมาณผลผลิตของผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กรรมวิธีที่ 5 การโรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วันมีปริมาณน้ำหนักก่อนและหลังตัดแต่งมากที่สุด คือ 32.20 และ 21.40 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 12 ตารางเมตร ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับแปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร) (ตารางที่ 6, ภาพที่ 12 และ 13)

ตารางที่ 6 น้ำหนักผลผลิตก่อนและหลังตัดแต่งของผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์

กรรมวิธี	น้ำหนักผลผลิต (กก.)	
	ก่อนตัดแต่ง	หลังตัดแต่ง
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	30.80	19.10
2. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	25.60	15.10
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	25.30	14.50

กรรมวิธี	น้ำหนักผลผลิต (กก.)	
	ก่อนตัดแต่ง	หลังตัดแต่ง
4. ไรต์ด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	28.50	16.80
5. ไรต์ด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	32.20	21.40
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	30.30	19.50

ภาพที่ 12 การเก็บเกี่ยวผักกาดขาวตั้งอินทรีย์

ภาพที่ 13 กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์

ผลการทดสอบครั้งที่ 4 ในคอสอินทรีย์พบว่า กรรมวิธีที่ 1 แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร) ทำให้ปริมาณไนโตรเจนในดินมีปริมาณลดลงมากที่สุดร้อยละ 43.44 เมื่อเปรียบเทียบกับดินหลังการปลูกผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์สำหรับในรากพืชและต้นพืช ยังพบปริมาณไนโตรเจนแต่มีปริมาณต่ำกว่าค่ามาตรฐาน(ตารางที่ 7, ภาพที่ 14 และ 15)

ภาพที่ 14 ต้นกล้าคอสอินทรีย์ อายุ 18 วัน

ภาพที่ 15 การเตรียมแปลงปลูก และการปลูกคอสนิทรีย์

ตารางที่ 7 ปริมาณโลหะหนักอาซีนิกที่พบในดิน รากและต้นคอสนิทรีย์

กรรมวิธี	ปริมาณอาซีนิก (มก./กก.)		
	ดิน	ราก	ต้น
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	5.69 (-43.44)	0.17	<0.025
2. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	11.42 (-20.42)	0.46	<0.025
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	8.21 (-5.85)	0.15	<0.025
4. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	11.91 (-13.38)	0.065	<0.025
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	5.51 (-40.17)	0.10	<0.025
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	5.59 (-35.67)	0.070	<0.025

ปริมาณผลผลิตของคอสนิทรีย์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กรรมวิธีที่ 3 การรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน มีปริมาณน้ำหนัาก่อนและหลังตัดแต่งมากที่สุด คือ 33.00 และ 27.00 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 12 ตารางเมตร ตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบกับแปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร) (ตารางที่ 8, ภาพที่ 16 และ 17)

ตารางที่ 8 น้ำหนักผลผลิตก่อนและหลังตัดแต่งของคอสนิทรีย์

กรรมวิธี	น้ำหนักผลผลิต (กก.)	
	ก่อนตัดแต่ง	หลังตัดแต่ง
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	21.50	17.70
2. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	30.30	24.30
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	33.00	27.00
4. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก	30.90	24.20
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกและฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	22.40	19.70
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	27.00	20.70

ภาพที่ 16 การเก็บเกี่ยวคอสนอินทรีย์

ภาพที่ 17 กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวคอสนอินทรีย์

จากการทดสอบสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกในแปลงของนายพะแบน จำรุญเลิศ
 วัฒนะกุล หลังจากปลูกพืช 4 ชนิด ในพื้นที่เดิม คือ กะหล่ำปลีรูปหัวใจอินทรีย์โอ๊คสีฟแดงอินทรีย์
 ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ และคอสนอินทรีย์ซึ่งมีค่าปริมาณโลหะหนักอาซินิกในดินก่อนทำการทดสอบ
 11.23 มิลลิกรัม/กิโลกรัม เมื่อสิ้นสุดการปลูกพืชชนิดที่ 4 คือ คอสนอินทรีย์พบว่า กรรมวิธีที่ 5 การโรย
 ด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกและฉีดพ่นชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนัก
 อาซินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วันทำให้ปริมาณอาซินิกในดินลดลงมากที่สุดจาก 11.23
 มิลลิกรัม/กิโลกรัม เป็น 5.51 มิลลิกรัม/กิโลกรัม หรือมีปริมาณอาซินิกลดลง ร้อยละ 50.93 รongลงมา
 คือกรรมวิธีที่ 6 การฉีดพ่นสารสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร
 ทุกๆ 7 วัน ปริมาณอาซินิกในดินลดลงร้อยละ 50.22 สำหรับในรากพืชและต้นพืช ยังพบปริมาณ
 อาซินิกแต่มีปริมาณต่ำกว่าค่ามาตรฐาน(ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ปริมาณโลหะหนักอาซิติกในดินรกร และต้นพืชในแปลงทดสอบของนายพะแบน จารุญเลิศวัฒนะกุล

กรรมวิธี	ปริมาณอาซิติก (มิลลิกรัม/กิโลกรัม)												
	ดิน					รากพืช				ต้นพืช			
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	4
1. แปลงควบคุม (ปุ๋ยหมักของเกษตรกร)	13.01 (+15.85)	11.28 (-13.29)	10.06 (-10.82)	5.69 (-43.44)	-49.33	0.33	0.23	0.32	0.17	<0.025	0.098	<0.025	<0.025
2. ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซิติก	15.34 (+36.60)	14.06 (-8.34)	14.35 (-2.06)	11.42 (-20.42)	+1.69	0.17	0.19	0.18	0.46	<0.025	0.064	<0.025	<0.025
3. ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซิติกและพ่นชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซิติก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	11.26 (+0.27)	10.11 (-10.21)	8.72 (-13.75)	8.21 (-5.85)	-26.89	0.23	0.24	0.27	0.15	Not Detected	0.051	<0.025	<0.025
4. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซิติก	19.46 (+73.28)	15.59 (-19.89)	13.75 (-11.80)	11.91 (-13.38)	+6.06	0.067	0.27	0.25	0.065	Not Detected	0.071	<0.025	<0.025
5. โรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซิติกและพ่นชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซิติก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	19.62 (+74.71)	9.96 (-49.24)	9.21 (-7.53)	5.51 (-40.17)	-50.93	0.19	0.22	0.19	0.10	Not Detected	0.050	<0.025	<0.025
6. ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซิติก อัตรา 2 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน	10.93 (-2.67)	8.88 (-18.76)	8.69 (-2.14)	5.59 (-35.67)	-50.22	0.16	0.30	0.25	0.070	Not Detected	0.071	<0.025	<0.025

หมายเหตุ 1. ทะเลสาบสิปปบุรีรักษ์อินทรีย์ 2. โยคส์แดงอินทรีย์ 3. ผักกาดขาวตั้งอินทรีย์ 4. คอสอินทรีย์ 5. สรุปผลการลดลงของปริมาณอาซิติกในดินในการทดสอบครั้งที่ 1 - 4

ดินก่อนปลูกแปลงทดสอบนายพะแบน จารุญเลิศวัฒนะกุล 11.23 มิลลิกรัม/กิโลกรัม

ค่ามาตรฐานปริมาณโลหะหนักอาซิติกในดิน 3.9 มิลลิกรัม/กิโลกรัม (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2547)

ค่ามาตรฐานปริมาณโลหะหนักอาซิติกในพืช 2 มิลลิกรัม/กิโลกรัม (กระทรวงสาธารณสุข, 2529)

2. การศึกษาวัสดุคลุมโรงเรือนสำหรับการปลูกผักอินทรีย์ในโรงเรือนขนาดเล็ก

การทดสอบวัสดุคลุมโรงเรือน 3 แบบคือ โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนด์ขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด และโรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง ในผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์ ซึ่งมีการจัดเตรียมโรงเรือน แปลงปลูก และต้นกล้าก่อนเริ่มดำเนินการทดสอบ (ภาพที่ 18) ทำการเก็บเกี่ยวผักกาดกวางตุ้งเมื่อ อายุ 28 วัน และคะน้าฮ่องกง อายุ 32 วัน

ภาพที่ 18 ลักษณะโรงเรือนที่คลุมด้วยมุ้งตาข่าย ผ้าสปันบอนด์ และพลาสติก

การเจริญเติบโตทางด้านของความสูงของผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ พบว่าในสัปดาห์ที่ 1 ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ที่ปลูกในโรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนด์ขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด มีการเจริญเติบโตด้านความสูงมากที่สุด คือ 12.01 เซนติเมตร ซึ่งมากกว่ากรรมวิธีอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในสัปดาห์ที่ 2 และ 3 พบว่า ในทุกกรรมวิธีมีการเจริญเติบโตด้านความสูงไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การเจริญเติบโตทางด้านความสูงของผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ที่สัปดาห์ 1-3

กรรมวิธี	การเจริญเติบโตด้านความสูง (ซม.)		
	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3
1. โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม)	10.16 ^b	24.38 ^a	37.60 ^a
2. โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนด์ขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)	12.01 ^a	26.44 ^a	38.12 ^a
3. โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง)	10.27 ^b	26.18 ^a	39.15 ^a

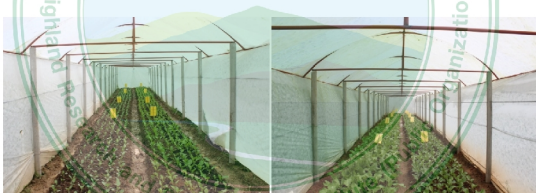
การเจริญเติบโตทางด้านความสูงของคะน้าฮ่องกง ผลการทดสอบพบว่า ในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 ต้นคะน้าฮ่องกงปลูกใน โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนด์ขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด มีการเจริญเติบโตด้านความสูงมากที่สุด คือ 10.20 และ 17.23 เซนติเมตร ตามลำดับ ซึ่งมากกว่ากรรมวิธีอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในสัปดาห์ที่ 3 และ 4 พบว่า ต้นคะน้าฮ่องกงปลูกในโรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง) มีการเจริญเติบโตด้านความสูงมากที่สุด คือ 25.61 และ 29.79 เซนติเมตร ตามลำดับ ซึ่งมากกว่ากรรมวิธีอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 การเจริญเติบโตทางด้านความสูงต้นของคะน้าฮ่องกงที่สัปดาห์ 1-4

กรรมวิธี	การเจริญเติบโตด้านความสูง (ซม.)			
	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4
1. โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม)	9.61 ^b	15.18 ^b	21.44 ^c	24.22 ^b
2. โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนด์ขนาด 18 แกรมเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)	10.20 ^a	17.23 ^a	23.42 ^b	24.88 ^b
3. โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง)	9.43 ^b	16.19 ^{ab}	25.61 ^a	29.79 ^a

ภาพที่ 19 ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์ที่ปลูกในโรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด

ภาพที่ 20 ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์ที่ปลูกในโรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด

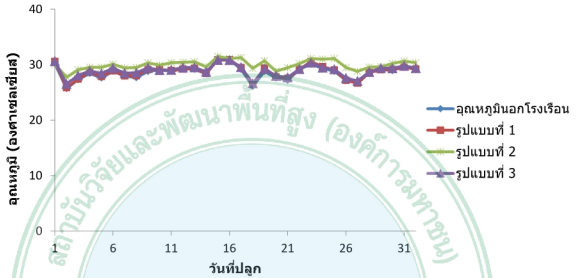
ภาพที่ 21 ผักกาดขวางดั่งอินทรี และคะน้าฮ่องกงอินทรีที่ปลูกในโรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง

ชนิดและปริมาณเชื้อสาเหตุโรคพืชที่พบในโรงเรือนก่อนและหลังปลูกพืช ในแปลงปลูกที่อบดินและไม่ได้อบดิน พบว่า ทุกกรรมวิธีไม่พบเชื้อสาเหตุโรคพืชทั้งเชื้อราและแบคทีเรีย (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ผลการตรวจหาเชื้อสาเหตุโรคพืชก่อนและหลังอบดินปลูก

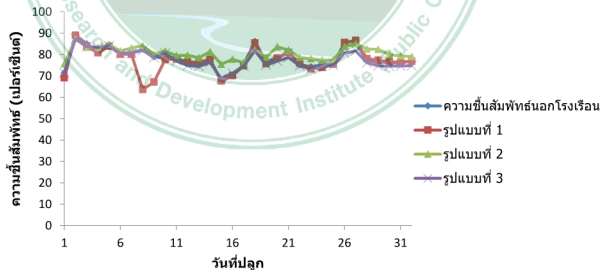
กรรมวิธี	ก่อนอบดิน		หลังอบดิน	
	เชื้อรา	เชื้อแบคทีเรีย	เชื้อรา	เชื้อแบคทีเรีย
1. โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม)	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ
2. โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปีนบนขนาด 18 แกรมเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ
3. โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง)	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ	ไม่พบเชื้อสาเหตุ

อุณหภูมิ ตลอดระยะเวลาของการปลูกผักกาดขวางตั้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์ในแต่ละกรรมวิธี พบว่า อุณหภูมิของการปลูกผักอินทรีย์มีค่าผันแปรเล็กน้อยตามสภาพอากาศทั้งในและนอกโรงเรือนในแต่ละแบบ ซึ่งมีอุณหภูมิอยู่ในช่วง 26-31.5 องศาเซลเซียสแต่โรงเรือนที่ใช้ผ้าสับนบอนขนาด 18 แกรมเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)จะมีอุณหภูมิสูงกว่าโรงเรือนรูปแบบอื่นทั้งในและนอกโรงเรือนในแต่ละแบบ 1-2 องศาเซลเซียส (ภาพที่ 22)

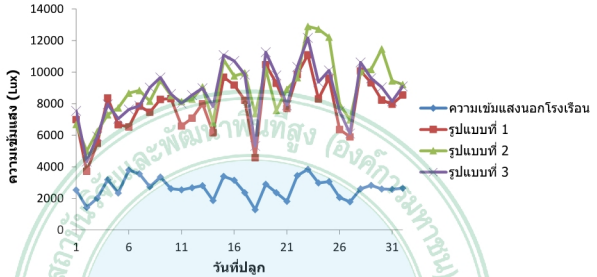
ภาพที่ 22 อุณหภูมิในแต่ละวันระหว่างการปลูกผักกาดขวางตั้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์

ความชื้นสัมพัทธ์ ตลอดระยะเวลาของการปลูกผักกาดขวางตั้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์ในแต่ละกรรมวิธี พบว่า ความชื้นสัมพัทธ์มีค่าค่อนข้างผันแปรตามสภาพอากาศทั้งในและนอกโรงเรือนในแต่ละแบบ ซึ่งมีความชื้นสัมพัทธ์อยู่ในช่วง 65-90 เปอร์เซ็นต์ (ภาพที่ 23)

ภาพที่ 23 ความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศในแต่ละวันระหว่างการปลูกผักกาดขวางตั้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์

ความเข้มแสง ตลอดระยะเวลาของการปลูกผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์และคะน้ายองกงอินทรีย์ในแต่ละกรรมวิธี พบว่า ความเข้มแสงมีค่าค่อนข้างผันแปรตามสภาพอากาศทั้งในและนอกโรงเรือนในแต่ละแบบ แต่ความเข้มแสงนอกโรงเรือนจะมีค่าความเข้มแสงต่ำกว่าในโรงเรือนแต่ละรูปแบบ (ภาพที่ 23)

ภาพที่ 23 ความเข้มแสงในแต่ละวันระหว่างการปลูกผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์และคะน้ายองกงอินทรีย์

ปริมาณผลผลิตของผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ พบว่า โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง)มีปริมาณผลผลิตมากที่สุดทั้งก่อนและหลังตัดแต่งเท่ากับ 67.00 และ 42.94 กิโลกรัม/พื้นที่ 24 ตารางเมตร รองลงมาคือ โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปีนบอนขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)และ โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม)ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ปริมาณผลผลิตผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ก่อนและหลังตัดแต่ง

กรรมวิธี	ผลผลิต (กก.)/พื้นที่ 24 ตร.ม.	
	ก่อนตัดแต่ง	หลังตัดแต่ง
1. โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม)	40.80	27.79
2. โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปีนบอนขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)	48.10	31.52
3. โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง)	63.00	47.39

ปริมาณผลผลิตค่น้ำย่องกงอินทรีย์ พบว่า โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง) มีปริมาณผลผลิตมากที่สุดทั้งก่อนและหลังตัดแต่งเท่ากับ 32.77 และ 16.41 กิโลกรัม/พื้นที่ 24 ตารางเมตร รองลงมาคือ โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม) และ โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปีนบอนขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ปริมาณผลผลิตค่น้ำย่องกงก่อนและหลังตัดแต่ง

กรรมวิธี	ผลผลิต (กก.)/พื้นที่ 24 ตร.ม.	
	ก่อนตัดแต่ง	หลังตัดแต่ง
1. โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม)	21.34	11.75
2. โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปีนบอนขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)	15.54	7.52
3. โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง)	32.77	16.41

ต้นทุนโรงเรือนในแต่ละรูปแบบโรงเรือนขนาด 3 x 24 เมตร พบว่า โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปีนบอนขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมด มีต้นทุนต่ำที่สุด คือ 13,009 บาท รองลงมา คือ โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง และ โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด โดยมีต้นทุน 14,026 และ 14,776 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ต้นทุนการสร้างโรงเรือนในแต่ละกรรมวิธี

กรรมวิธี	ต้นทุน (บาท) โรงเรือนขนาด 3 x 24 เมตร
1. โรงเรือนที่ใช้มุ้งตาข่ายเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (แปลงควบคุม)	14,776
2. โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปีนบอนขนาด 18 แกรมเป็นวัสดุคลุมทั้งหมด (วิธีทดสอบ)	13,009
3. โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง)	14,026

บทที่ 5 วิจารณ์ผลการวิจัย

1. การทดสอบวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกในดินในการปลูกผักอินทรีย์

การทดสอบวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกในดินในการปลูกผักอินทรีย์พบว่าดินก่อนปลูกพืชมีปริมาณอาซินิก 11.23 มิลลิกรัม/กิโลกรัม หลังจากปลูกพืชทดสอบ 4 ชนิด ในพื้นที่เดิม คือ กะหล่ำปลีรูปหัวใจอินทรีย์ ไคคิลิฟแดงอินทรีย์ ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ และคอสอินทรีย์ กรรมวิธีที่โรยด้วยปุ๋ยหมักผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 3 กิโลกรัม/พื้นที่ 1 ตารางเมตร และฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิก อัตรา 2 ลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน ทำให้ดินหลังปลูกพืชมีปริมาณอาซินิก ลดลงมากที่สุด จาก 11.23 มิลลิกรัม/กิโลกรัม เป็น 5.51 มิลลิกรัม/กิโลกรัม หรือมีปริมาณอาซินิกลดลงร้อยละ 50.93 จะเห็นได้ว่าการทดสอบในครั้งนี้ ยังพบอาซินิกในดิน บางกรรมวิธีเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 ซึ่งอาจเกิดจากการใช้ปุ๋ยหมักที่มีการปนเปื้อนของอาซินิก ดังนั้นการเลือกใช้ปุ๋ยหมักจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เกษตรกรควรตระหนัก แต่เมื่อมีการใช้สารชีวภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ปริมาณอาซินิกลดลง แสดงให้เห็นว่าสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซินิกมีประสิทธิภาพสูงในการลดปริมาณโลหะหนักในดิน ซึ่งงานทดสอบนี้ได้ทำการศึกษาเพียง 4 ครั้งในพื้นที่เดิม หากมีการใช้สารชีวภัณฑ์อย่างต่อเนื่องหรือทุกครั้งที่มีการปลูกพืช ปริมาณโลหะหนักในดินอาจจะอยู่ในระดับที่ไม่เกินค่ามาตรฐาน สำหรับในรากพืชและต้นพืช โลหะหนักอาซินิกมีปริมาณต่ำกว่าค่ามาตรฐาน

2. การศึกษาวัสดุคลุมโรงเรือนสำหรับการปลูกผักอินทรีย์ในโรงเรือนขนาดเล็ก

การศึกษาวัดอุณหภูมิโรงเรือนสำหรับการปลูกผักอินทรีย์ในโรงเรือน โดยปลูกผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์ จากผลการทดสอบจะเห็นว่าโรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนด์ขนาด 18 แกรม เป็นวัสดุคลุมทั้งหมดทำให้ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์มีการเจริญเติบโตโดยมีความสูงมากที่สุดในช่วงสัปดาห์ที่ 1 และ 2 หลังย้ายปลูก จากนั้นสัปดาห์ที่ 3 และ 4 หลังย้ายปลูก ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์จะเจริญเติบโตได้ดี และมีความสูงมากที่สุดเมื่อปลูกในโรงเรือนที่ใช้ฟลาสติคคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง ในส่วนของปริมาณผลผลิตการปลูกในโรงเรือนที่ใช้ฟลาสติคคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์ และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์มีน้ำหนักทั้งก่อนและหลังตัดแต่งมากที่สุด อาจเนื่องมาจากโรงเรือนที่ใช้ฟลาสติคคลุม และใช้มุ้งตาข่ายปิดด้านข้างไม่ได้รับผลกระทบจากฝน ทำให้พืชมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ในขณะที่โรงเรือนที่ใช้ผ้าสปันบอนด์ และโรงเรือนที่ใช้ตาข่ายคลุมเมื่อฝนตกจะทำให้ดินแน่น หรือทำให้พืชได้รับน้ำมากเกินไป ความจำเป็น ส่งผลให้พืชเจริญเติบโตไม่ดี

ทั้งนี้การทดสอบยังดำเนินการได้เพียงฤดูกาลเดียว เนื่องจากการทดสอบต้องทดสอบให้ครบทั้ง 3 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว การทดสอบครั้งนี้จึงเป็นเพียงการศึกษาเบื้องต้น และจะมีการศึกษาต่อเนื่องในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

บทที่ 6
สรุปผลการวิจัย

1. การทดสอบวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิกในดินในการปลูกผักอินทรีย์

การโรยด้วยปุ๋ยหมักที่ผสมสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 3 กิโลกรัม/พื้นที่ 1 ตารางเมตร และฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ลดปริมาณโลหะหนักอาซีนิก อัตรา 2 ลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน ทำให้ดินหลังปลูกพืชมีปริมาณอาซีนิก ลดลงมากที่สุด จาก 11.23 มิลลิกรัม/กิโลกรัม เป็น 5.51 มิลลิกรัม/กิโลกรัม หรือมีปริมาณอาซีนิกลดลง 50.93% สำหรับในรากพืชและต้นพืช โลหะหนักอาซีนิกมีปริมาณต่ำกว่าค่ามาตรฐาน

2. การศึกษาวัสดุคลุมโรงเรือนสำหรับการปลูกผักอินทรีย์ในโรงเรือนขนาดเล็ก

โรงเรือนที่ใช้พลาสติกคลุม และใช้มุ้งปิดด้านข้าง (รูปแบบโรงเรือนของโครงการหลวง) ผักกาดกวางตุ้งอินทรีย์และคะน้าฮ่องกงอินทรีย์มีการเจริญเติบโตเร็ว และให้ปริมาณผลผลิตมากกว่ากรรมวิธีอื่น

